

ตัวต่อตัวพิเศษ

เล่มนี้รวบรวมภาพศิลปะสลักตู้ติดกาล
ไม้ที่ยังมีชีวิตด้วยคุณภาพ

มังกร เมดิเตอร์เรเนียน

- งานฉลองปีใหม่ ในอารยธรรมโบราณทั่วโลก
- ๑๐ ยอดข่าววิทยาศาสตร์จากปี ๒๕๖๓
- สงครามที่ทำให้โลกรู้จักกระดาษ
- พุทธปรัชญาได้ก้าวเขาไฟแห่งปอมเปอี
- กระดูกผีที่ระลึกจากอียิปต์

ปีที่ ๔๖ ฉบับที่ ๕๕๐
ประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๔
ราคา ๑๐๐ บาท

ด้วย'ตูนพิเศษ

โลดลี้วสู่อากาศ เลี้ยวลวดสู่อัตถกาล
โซดช่วงชัชวาลด้วยคุณภาพ

๕๘

๔๒

๒๕

๑๕ พระราชพิธีที่ไม่มีรายละเอียดในกฎมนเฑียรบาล
“พิเศษ ปั่นเกตุ”

๑๙ Big News
ชัยวัฒน์ คุปตรทะกุล

๒๕ บุกรัชมัยใต้ถ้ำภูเขาไฟแห่งปอมเปอี
“เคเมต เซซ”

๓๑ แก้วเพิ่มประวัติศาสตร์ราชวงศ์อักษอล
ณัฐพล เดชขจร

๓๖ ฉลองปีใหม่สไตลส์อารยธรรมโบราณ
“สืบ สืบสาน”

๔๒ บรานคูซี เจ้าพ่อแห่งความเรียบง่าย
วิภาวี บริบูรณ์

๔๗ แกนหัตถ์แก้ว บทที่ ๘ แกนหัตถ์แก้ว
“จินตวิธ วิวัธน์”

๕๐ รัฐโหมว่าฉันเป็นลูกใคร ว่าด้วยกำเนิดสิดา
กฤษณ์ บุญช่วย

๕๓ วากระบงกฤษฏา
อุดร จารุรัตน์

๕๘ ประวัติศาสตร์ราชวงศ์พวนปลายผู้กิน
พี่น้องสองราชินีนาถ
สุภาพรรณ เปล่งมณีพันธ์/สมพร ฐาปนาศัย

๖๖ แสดมปีทยหลายรูปทรง
“ตราประทับไม้”

๗๐ ไร่ค่อมแห่งเมมฟิส
“วัตสัน”

๗๒ ศาสนาของชาวกรีกโบราณ
ศ.กිරติ บุญเจือ

นิตยสารด้วย'ตูนพิเศษ เปิดโอกาสสำหรับข้อเขียนต่างๆ อาทิเช่น เรื่องประเทศไทย, เกร็ด, อะไรก็ได้, บันทึกอารมณ์, ตำนานปศุทาง
พื้นบ้าน และประสบการณ์ปศุทาง ที่มีเนื้อหาและสาระสอดคล้องกับแนวของหนังสือ ด้วยความยาวประมาณ ๓-๕ หน้การดาษพิมพ์ พร้อมทั้ง
แนบไฟล์สงาน และรูปประกอบมาด้วย (ถ้ามี) ทุกเรื่องที่ได้รับการลงพิมพ์เผยแพร่ได้รับคำตอบแทนตามความเหมาะสม
เชิญทุกท่านขยับเมาส์เข้ามาคุยกันได้ครับที่ facebook : ด้วย'ตูนพอกาเกิดแมกกาซีน & ด้วย'ตูน พิเศษ

- ๘๙ ป้ายไฟถนนไฟโกลบ
“โกลบ”
- ๘๐ ไอศกรีม ผู้ชอบสวมหน้ากาก
พรเทพ วรินทร์
- ๘๓ กระดูงูที่ระลึก
“ฮิปโปคริล่า”
- ๘๗ ๒๕๓๗ พระยาเสนาสงคราม
แขนมอญถวายทรงธรรม (๒)
พล.อ. บัญชร ชาวลีลป
- ๘๙ ศิลปินสักขีในถิ่นชวา
ศรี มนต์อื้อ
- ๙๒ นาค อมนุษย์ผู้ถูกเข้าใจผิด
“รักศศิธร”
- ๙๕ แกะรอยสุสานบนสื่อโลก
ตอน กำเนิดลัทธิคริสต์ในอออนคูร์รา
“นันทพัทธ์”
- ๑๐๑ พระแสงราชศาสตรา อาญาสิทธิของทษตรีโยไทย
สมชาย วิรุฬห์ทิวธีร
- ๑๐๓ ตำนานแซ่ของจีน
“อากง”
- ๑๐๔ คุรตยศ อภินิหารนาการจากสงคราม
“ภัสวิภา”
- ๑๐๘ สัตว์มหัศจรรย์ยอดนิยม ตอน เมืองมรดกเฮอร์มิออน
“คอสมอส”
- ๑๑๒ ฟ้าไรท์กับจันฉี
“ปาปรีสา”
- ๑๑๕ คุนตาจอเปรตที่ลำปาง
จตุติ จันทรศกนา
- ๑๒๐ มรดกอากาศรมณ์
“เบญจ”
- ๑๒๓ คพชากาเสื่อ
“มาลี”

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการอำนวยการ วาทีน ปิ่นเดลีชัย บรรณาธิการ อุดร จารุรัตน์ ประสานงานกอง
บรรณาธิการ ประสงค์พล เขียงบางยาง กราฟฟิกดีไซน์ สุภรดี อรรถราชพงศ์ พิสูจน์อักษร กัญญาภา
พ่ายสมมาชิก กัญญา บุณรัตน์ โทร.๐-๒๕๕๑๕-๔๐๓๑๑-๓ ต่อ ๑๑๐ ผู้จัดทำ บริษัท พี.วาทีน พิมพ์ครั้งที่
จำกัด ๕๕๕๗/๓ ม.บางโพธิ์เขตปทุมวัน ก.ประดิษฐ์บุปพธรรม แขวงสามเสนกลาง กรุงเทพฯ
๑๐๓๑๐ โทร. ๐-๒๕๕๑๕-๔๐๓๑๑-๓ โทรสาร : ๐-๒๕๕๑๕-๔๐๓๑๕ E-mail: p.vatin@gmail.com
พิมพ์ที่ บริษัท พี.วาทีน พิมพ์ครั้งที่ จำกัด ผู้พิมพ์โฆษณา นายคณ ปิ่นเดลีชัย บริษัท พี.วาทีน
พิมพ์ที่ จำกัด โทร. ๐-๒๕๕๑๕-๐๑๐๐, ๐-๒๕๕๑๕-๑๕๑๑ โทรสาร : ๐-๒๕๕๑๕-๑๕๑๐ ผู้จัดทำฝ่าย
พิมพ์บุปพ ก.ประดิษฐ์บุปพ กรุงเทพฯ โทร. ๐-๒๕๕๑๕-๔๐๓๑๑-๓

อัตราค่าสมาชิก ๑ ปี ๑๒ ฉบับ = ๑,๑๐๐ บาท (รวมภาษีมูลค่า
เพิ่ม)จัดส่งทางไปรษณีย์ (เพิ่มค่าส่งต่อ)
สหรัฐอเมริกา : ๓,๙๘๐ บาท
ยุโรป : ๓,๙๘๐ บาท
ญี่ปุ่น : ๓,๙๘๐ บาท
อังกฤษ : ๓,๙๘๐ บาท
ออสเตรเลีย : ๓,๙๘๐ บาท
ไต้หวัน : ๓,๙๘๐ บาท
ชำระเงินโดยธนาคารที่ ตัวเลขเงิน หรือเช็คธนาคาร
ส่งจ่าย ปณ.ลาดพร้าว ๑๐๓๑๐
ในนาม คุณเรณู ปิ่นเดลีชัย

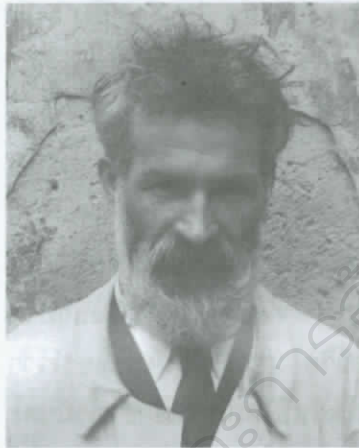
บรานคูซี

เจ้าพ่อแห่งความเรียบง่าย

วิภาวี บริบูรณ์ เขียน

ดูจะเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะค้นหาประติมากรผู้มีความสามารถจากวงการศิลปะแห่งโลกสมัยใหม่ กระนั้นในท่ามกลางความหายากก็ยังมีชื่อคอนสแตนติน บรานคูซี (Constantin Brancusi) ยืนหนึ่งในฐานะผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ประติมากรรม เขาสามารถผลานโลกเก่าระหว่างช่างแกะสลักพื้นบ้านเข้ากับการก้าวสู่โลกศิลปะใหม่ที่มีความซับซ้อนสูงได้อย่างแนบเนียน งานของบรานคูซีแพร่หลายและให้อิทธิพลต่อศิลปินรุ่นใหม่ในแง่การลดทอนรูปทรงและนำเสนอรูปร่างใหม่ที่มีความลงตัวได้อย่างสมบูรณ์

เส้นทางชีวิตของคอนสแตนติน บรานคูซี เต็มไปด้วยการต่อสู้ชนิดไม่ยอมแพ้ เขาเป็นชาวโรมาเนีย เกิดในครอบครัวชาวนายากจนเมื่อปี ค.ศ.1876 (พ.ศ. ๒๔๑๙) ที่เมืองโฮบิตซา (Hobitza) ในโอลเตเนีย (Oltenia) ทางตอนใต้ของโรมาเนีย บรานคูซีเริ่มต้นแนวทางของตนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี เมื่อถูกสั่งให้ทำงานเป็นเด็กเลี้ยง

แกะฝักหัดในแถบภูเขาคาร์เพเทียน เวลาที่ออกไปเฝ้าแกะนั่นเอง เขาเที่ยวไปเก็บเศษไม้มาแกะสลักฆ่าเวลา ทำให้ได้เรียนรู้การแกะสลักไม้ตามเวลาที่ผ่านไป และมันกลายเป็นสิ่งที่เขาชอบมากตลอดชีวิต เขากล่าวถึงประสบการณ์ในช่วงนี้ว่า

"งานศิลปะต้องใช้ความอดทนอย่างมาก และเหนือสิ่งอื่นใดคือการรณรงค์กับวัสดุในมืออย่างมุ่งมั่น"

โตขึ้นอีกหน่อยบรานคูซีเปลี่ยนไปทำงานอีกหลายอย่าง เช่นทำงานเป็นช่างซ่อมสี เป็นผู้ช่วยในร้านขายของชำ และเป็นบริกรที่โรงแรมแห่งหนึ่ง ที่โรงแรม

แห่งนี้เองที่เขาถูกทำให้ทำไวโอลินปรากฏว่าเขาทำได้ดีกว่าที่ใครๆ จะนึก จนกลายเป็นที่สนใจจากผู้ผลิตเครื่องดนตรี และผู้ใหญ่คนนั้นก็ใจดีส่งเขาไปเรียนที่โรงเรียนศิลปะและหัตถกรรมในท้องถิ่น ซึ่งเวลานั้นเองบรานคูซียังสอนให้ตัวเองอ่านและเขียนอีกด้วย

บรานคูซียังคงมุ่งตะลุยในแนวทางการศึกษา เมื่อเส้นทางเริ่มเปิด ผลงานอันโดดเด่นช่วยผลักดันให้เขาได้รับทุนการศึกษาจากโรงเรียนวิจิตรศิลป์ในบูคาเรสต์ในปี 1896 และนั่นก็เป็นครั้งแรกที่เขาได้สัมผัสกับโลกแห่งประติมากรรม แน่่อนว่าการเรียนจากโรงเรียนศิลปะย่อมได้มาซึ่งความสามารถในแนวทางการศิลปะแบบสถาบันอันเป็นรูปแบบมาตรฐานในเวลานั้น ทว่าบรานคูซีก็ยังไม่ยอมหยุดไขว่คว้าความฝันหลังจากที่เขาขายงานสองสามชิ้นจนพอมีเงินบ้าง เขาก็เดินทางจากบูคาเรสต์ไปมิวนิกได้ในปี 1903 แต่ก็พบว่ามิวนิกไม่น่าสนใจดังที่เคยคิด จึงตัดสินใจเดินทางต่อไปปารีสแม้ว่าเงินที่เป็นทุนค่าพาหนะจะหมดไปแล้ว บรานคูซีอาศัยพื้นฐานความอึดของรากเหง้าชาวนาเดินทางด้วยเท้าต่อไปถึงปารีสตลอดเส้นทางเขาได้รับความช่วยเหลือจากชาวนาและผู้คนในชนบทอย่างมากมาย เหตุผลนั้นง่ายมาก เพราะรูปลักษณะความเป็นชาว

ชนบทของบรรานคูซีที่คล้ายกันกับ ชาวบ้านชานเมืองนั่นเองที่ทำให้ เขาได้รับน้ำใจช่วยเหลือ

และแล้ว เขาก็ไปถึงปารีส-เมืองแห่งปิกัสโซและความใหม่เอี่ยมทั้งหลาย

ช่วงนี้บรรานคูซีหาเลี้ยงชีพ ด้วยการทำงานแปลกๆ เช่นรับจ้าง เป็นคนล้างจาน หรือแม้แต่ไปร้อง เพลงประสานเสียงที่ Romanian Orthodox Chapel กว่าที่จะ พร้อมพอเข้าศึกษาที่สถาบันศิลปะ เอกอล เด โบซาร์ (Ecole des Beaux-Arts) เป็นเวลาสองปี ภาย ใต้การสอนของประติมากร ออง โตแน็ง แมร์ซี (Antonin Mercie) ผู้ทำงานประติมากรรมสไตล์ สถาบัน นักศึกษาหนุ่มๆ เต็มที่กับ งานประติมากรรมเป็นอย่างมาก ในห้องทำงานของเขา บรรานคูซีจะ ติดแถบกระดาษเขียนประโยคด้วย ตัวอักษรสีแดงไว้เดือนและให้กำลังใจตัวเองแทบจะรอบห้อง เช่นว่า "อย่าลืมนายนายเป็นศิลปิน", "อย่า ท้อแท้" "ไม่ต้องกลัว นายทำได้" หรือ "สร้างให้เหมือนพระเจ้า เจียบขาดให้เหมือนราชา ทำงาน ให้เหมือนทาส!"

บรรานคูซีเรียนรู้และปรับ เปลี่ยนสไตล์งาน ไปสู่เส้นทาง ศิลปะสมัยใหม่ ละทิ้งแบบอย่าง ของสถาบัน จนได้รับเชิญให้เข้าร่วม ทำงานในโรงงานของออกุสต์ โรแดง (Auguste Rodin) แม้ว่า

เขาจะชื่นชมโรแดงเป็นอย่างมาก แต่ก็อยู่ที่นั่นเพียงสองเดือนก่อน ลาออก เหตุผลสำคัญของเขาคือ

"ไม่มีอะไรเติบโตได้ดีในร่มเงาของไม้ใหญ่"

หลังออกจากโรงงานของ โรแดง บรรานคูซีเริ่มพัฒนารูปแบบ ที่จะปฏิวัติวงการประติมากรรมไป สู่แบบอย่างที่เป็นส่วนตัวเต็มที่ และได้รับงานจ้างชิ้นแรกคือ "ผู้อธิษฐาน" (The Prayer) ประติมากรรมประดับหลุมศพอนุสรณ์สถาน รูปปั้นนั้นเป็นรูป หญิงสาวคุกเข่า ไหว้แขนไว้ที่อก ด้วยท่าเสียใจ เป็นรูปทรงอันเรียบง่าย ซึ่งนับเป็นก้าวแรกสู่การเป็น ตัวแทนที่เป็นนามธรรมโดยไม่ต้อง อธิบายเป็นตัวอักษร แสดงให้เห็น ถึงแรงผลักดันของเขาซึ่งอาจพูด ได้ว่า

"สาระสำคัญไม่ได้อยู่ที่รูป ทรงภายนอก หากแต่อยู่ที่การ แสดงความคิด"

จากนั้นก็มิมีผลงานตามออก มาอีกในช่วงไม่กี่ปีต่อมา สไตล์ ออกแนวที่ทำให้รูปของวัตถุเป็น รูปทรงเรขาคณิตและเรียบง่ายขึ้น และต้องยอมรับว่า เขามีความ เจียบขาดและกล้าหาญในการ เลือกตัดรูปทรงยุ่งเหยิงทั้งหมด จนกลายเป็นรูปสลักนามธรรม เช่น ในงาน "นางมิวส์หลับ" (Sleeping Muse) งานนี้มีแต่เพียงหัวเป็นก้อน รีๆ หรือ "จูบ" (The Kiss) ซึ่ง แสดงให้เห็นร่างสองร่างกอดและ จูบกันในทิวทัศน์กอดและ

The Kiss

Sleeping Muse

มันกลายเป็นสไตล์อันเรียบง่ายที่เขาใช้ตลอดเส้นทางในงานอาชีพ และแล้วการแสดงงานเมื่อปี 1913 ทั้งที่ the Salon des Indépendants ปารีส และที่ the Armory Show นิทรรศการศิลปะสมัยใหม่ครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ก็ทำชื่อเสียงให้เขาเป็นอย่างมาก บรานคูซึเริ่มดังในฐานะหนึ่งในช่างแกะสลักนามธรรมชั้นนำ เขาได้พบคนชื่องานศิลปะที่นั่น ทำให้สถานการณ์ทางการเงินของเขาผ่อนคลายลงอย่างมาก และต่อมาบรานคูซึยังมีการแสดงเดี่ยวในอเมริกาเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1914 อีกด้วย ตั้งแต่นั้นมา ชีวิตของบรานคูซึก็เป็นขาขึ้นแทบตลอดชีวิต เขาสร้างงานต่อเนื่องโดยแทบไม่มีการจำกัดวัสดุ ส่วนใหญ่เป็นงานหล่อบรอนซ์ขัดเงาวาววับ สลักหิน สลักหินอ่อน หรือสลักไม้ (แม้แต่ประกอบเศษไม้) และยังมีงานสำคัญสร้างชื่อเสียง (ทั้งเสียงลือทั้งและเสียงชื่นชม) อีกมากมาย

นอกจากชื่อเสียง บรานคูซึยังมีเพื่อนมากมาย ไม่ว่าจะเป็นศิลปินที่เขาสนิทที่สุด..อเมดีโอ โมดิลยานิ (Amedeo Modigliani -1884-1920) หรืออ็องรี รูโซ (Henri "Le Douanier" Rousseau-1844-1910) หรือเพื่อนในอาชีพอื่น ๆ บรานคูซึไม่เคยละทิ้งเสน่ห์และความเรียบง่ายแบบชาวนา เขาชอบแต่งกายแบบที่ชาวนา

โรมาเนียแต่งตัว สดุดิโธที่ทำงานก็ตกแต่งแบบบ้านเดิมจนชวนให้นึกถึงบ้านของชาวนาจากภูมิภาคบ้านเกิด ไม่ว่าจะการใช้แผ่นหินขนาดใหญ่เป็นโต๊ะ และเตาผิงแบบดั้งเดิม และเจ้าตัวยังชอบทำอาหารโรมาเนียแบบดั้งเดิมไว้เลี้ยงแขก แต่ขณะเดียวกัน บรานคูซึก็เป็นคนมีโลกส่วนตัวสูงและขึงอมนในบางครั้ง นั่นอาจเป็นเพราะเขาปรารถนาที่จะปกปิดสถานะเกย์ของตน เขาไม่มีความสัมพันธ์กับผู้หญิง และอยู่เป็นโสดตลอดชีวิต

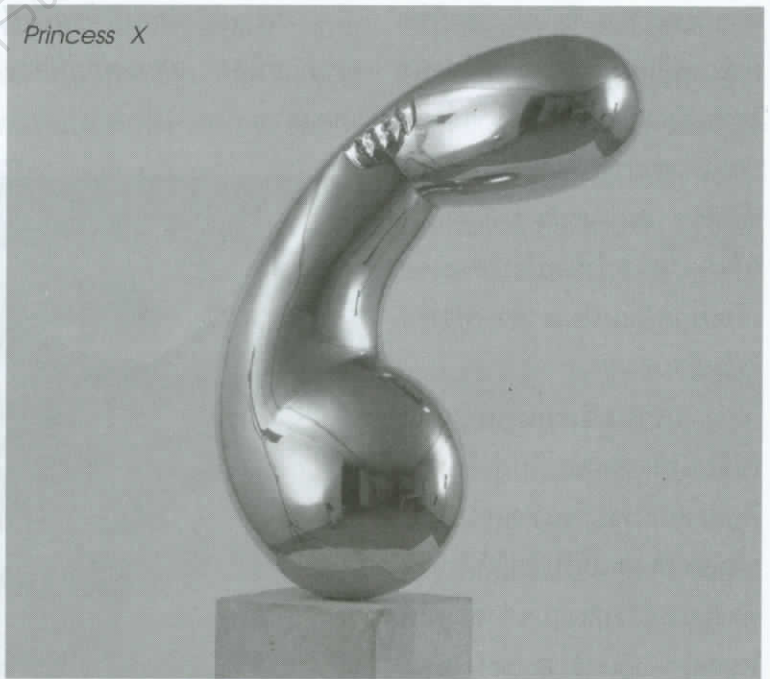
การต่อสู้กับสังคม

อย่างไรก็ตาม บรานคูซึก็ยังคงเป็นมนุษย์ธรรมดาที่จะต้องพบอุปสรรค ชีวิตอันโชติช่วงของเขาจึงเจอเข้ากับเรื่องที่ไม่อาจสื่อสารกับสังคมให้เข้าใจได้ถึงสองครั้ง

และกลายเป็นข่าวดังอยู่สองหนในช่วงระหว่างปลายสงครามโลกครั้งที่ ๑ และก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒

คราวแรกเมื่อปี 1920 หลังจากที่เขาไม่ได้ส่งผลงานไปยังนิทรรศการสำคัญๆในปารีสอยู่หลายปี ปรากฏว่าปีนั้น เขาส่งรูปประติมากรรม "เจ้าหญิงเอ็กซ์" (Princess X : มีการเปิดเผยกันว่า เจ้าหญิงเอ็กซ์ที่ว่า คือ เจ้าหญิงมารี โบนาปาร์ตผู้สืบเชื้อสายโดยตรงจากน้องชายของนโปเลียน โบนาปาร์ต บางคนตีความประติมากรรมนี้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของความหลงใหลในเพศชายของเธอ) เข้าไปแสดงที่ Salon des Indépendants ทว่าประติมากรรมบรอนซ์แวววาวขนาดใหญ่รูปทรงที่ถูกลดทอนจากหัวและปากของผู้

Princess X

หญิงจนกลายเป็นเหมือนสิ่งค
 ขึ้นนี้ ทำให้ฝ่ายหัวเก่าประณาม
 หยามเหยียดว่าหยาบโจนจนมี
 การเรียกร้องให้ตำรวจมาถอดขึ้น
 งานออกจากการแสดง มิโยที่ปรา
 นคูชิจะพยายามอธิบายว่ามันเป็น
 เพียงรูปแสดงแก่นแท้ของความ
 เป็นผู้หญิง และมันก็ทำให้กิเบลซ
 ช็องคาร์ (Blaise Cendrars) และ
 จิตรกรคิวบิสต์ แฟร์นองด์ เลเด
 (Fernand Leger-1881-1955) สุด
 แสนจะหงุดหงิด รีบนำงานขึ้น
 นั้นกลับมาจัดแสดงที่เดิม แต่
 เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้บรานคู
 ชีเบื่อหน่ายกับโลกศิลปะของปารีส
 อย่างถาวร และเขาปฏิเสธที่จะจัด
 แสดงในปารีสตลอดชีวิตของเขา

ส่วนคราวที่สอง เกิดในปี
 ค.ศ.1926 เมื่อเขาไปถึงอเมริกา
 เพื่อจัดแสดงงานศิลปะที่แกลเลอรี
 บรัมเมอร์ (Brunner Gallery)
 สำนักงานศุลกากรไม่ยอมรับว่า
 ประติมากรรม "นกในห้วงอวกาศ"
 (Bird in Space) เป็นผลงาน
 ศิลปะ (เนื่องจากงานศิลปะไม่ต้อง
 เสียภาษี) บรานคูชิถูกบังคับให้
 จ่ายภาษีมิฉะนั้นจะไม่ได้แสดงผลงาน
 ของตนที่จะนำไปแสดง เขาไม่ยอม
 แพ้ ฟ้องสำนักงานศุลกากรกลับว่า
 "นกในห้วงอวกาศ" เป็นงานศิลปะ
 เพื่อเรียกเงินคืน ในที่สุดเขาชนะ
 คดี นับเป็นการต่อสู้ที่เป็นตัวอย่าง
 ของศิลปิน และนับเป็นการต่อสู้ที่
 ไม่สูญเปล่า เพราะ "นกในห้วง

อวกาศ" ก็ประสบความสำเร็จโด่ง
 ดังเป็นพลุแตก จนเขาทำ "นกใน
 ห้วงอวกาศ" อีกหลายชิ้น

จากนั้นมา ความโด่งดัง
 และเป็นที่ยอมรับระดับโลกทำให้
 บรานคูชิต้องเดินทางกว้างไกล
 นอกจากจะไปยังสหรัฐอเมริกา เขา
 ยังไปถึงอินเดียในปี ค.ศ.1937 ตาม
 คำเชิญไปสร้างวิหารของมหाराชา
 แห่งอินดอร์ (วิหารที่เขาออกแบบ
 หลังนี้ไม่เคยสร้าง เพราะคนสั่ง
 สร้างเสียชีวิตไปก่อนที่บรานคูชิ
 จะเดินทางไปหา) รวมทั้งยังกลับ
 ไปโรมาเนีย ซึ่งเขาได้รับเชิญให้
 สร้างอนุสรณ์สถานหลายชุด
 สำหรับสวนสาธารณะที่ตารูจิว ชิว
 (Tirgu Jiu) ในโอลเตเนีย บ้านเกิด
 ประติมากรรมอนุสรณ์สร้างเสร็จใน
 ปี 1938 แต่งานก็ถูกสื่อมวลชนใน
 พื้นที่โจมตี (เพราะความไม่เข้าใจ
 และล่าหลัง) กระนั้น บรานคูชิ
 รู้สึกพอใจที่ได้เห็นงานสเก็ตซ์ขึ้น
 เล็กขยายออกเป็นชิ้นใหญ่ เขา
 กล่าวว่า

"ความเรียบง่ายอยู่ที่ส่วน
 ล่างสุดของความซับซ้อน และเรา
 ต้องหัดที่จะทิ้งความยุ่งเหยิงเพื่อให้
 เข้าใจถึงแก่นสำคัญ"

อย่างไรก็ตามในปีปลายๆ
 ของชีวิต บวกกับการมาของ
 สงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้บรานคูชิ
 ถอยเข้าสู่โลกส่วนตัวมากขึ้นเรื่อยๆ
 เขาอุทิศเวลาให้กับการสร้างรูป
 ประติมากรรมชิ้นเล็กใหม่ทั้งหมด

หรือไม่ก็ทำงานกับบรอนซ์ แม้จะ
 ยังหลงงานชิ้นเก่าออกขายด้วย

บรานคูชิไม่ได้โดดเดี่ยวใน
 วัยปลาย เขามีจิตรกรหนุ่มกับ
 ภรรยาชาวโรมาเนีย คือ อเล็ก
 ซานเดอร์ อีสตราติ (Alexander
 Istrati) และนาตาเลีย ดูร์นิเตรส
 โก (Natalia Dumitrescu) ซึ่งมา
 ตั้งรกรากเมื่อปี 1948 อยู่ที่ห้องถัด
 ไปในอาคารร้าง ค่อยเข้ามาดูแล
 ศิลปินใหญ่เสมอๆ แต่สุขภาพ
 ของเขาเริ่มแยลงโดยเฉพาะอย่าง
 ยิ่งหลังจากหกล้มเมื่อปี 1954 จน
 ทำให้ต้นขาหัก แต่เขาก็ใจเด็ดพอ
 ที่จะไม่ออกจากสภาพแวดล้อมของ
 ตน บรานคูชิเสียชีวิตในสตูดิโอที่
 สร้างด้วยน้ำพักน้ำแรง เมื่อวันที่
 16 มีนาคม 1957 เขาเป็นประติ
 มากรชาวโรมาเนียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดใน
 ประวัติศาสตร์ศิลปะ

นกในห้วงอวกาศ

งานชิ้นนี้นับเป็นงานชิ้นเอก
 อีกชิ้นหนึ่งของบรานคูชิ จนเรียก
 ว่าเมื่อเอ่ยนามศิลปินผู้นี้ ภาพนก
 ในห้วงอวกาศจะลอยมาในห้วง
 คำนึง ที่สำคัญประติมากรรมชิ้น
 นี้ เคยกลายเป็นประเด็นใหญ่ที่
 ต่อสู้กันในศาลสหรัฐถึงความเป
 ็นศิลปะหรือไม่?

นกในห้วงอวกาศของบราน
 คูชิ เป็นรูปปั้นลักษณะเรียวยาว
 หล่อจากบรอนซ์ ตัวประติมากรรม
 นั้นป่องที่กึ่งกลางตัวแล้วเรียว

ปลายทั้งสองข้าง ตั้งบนแท่นหินอ่อนซึ่งจะรองรับด้วยฐานไม้อีกทีหนึ่ง (บรรณาคูชีเริ่มให้ความสำคัญต่อการออกแบบฐานสำหรับตั้งประติมากรรมของเขามาตั้งแต่ช่วงปี 1920 โดยถือว่าเป็นส่วนประกอบของงาน และมีต่อผลงานอย่างสำคัญ)

นักในห้วงอากาศไม่ได้แสดงรูปนกตามที่ตาเห็น แต่เป็น

ภาพลวงตาของการบินที่เป็นนามธรรม ความรู้สึกนั้นเกิดจากทรงพองและเรียวยงของรูปปั้น ให้ความรู้สึกถึงภาพนกกำลังโฉบขึ้นบินด้วยเท้าของมัน ปลายเรียวและการป่องกลางทำให้ดูเหมือนนกกำลังดันออกอกและเอียงหัวเล็กน้อย กลายเป็นร่างกายที่ยืดขึ้น แสดงความเร็วและการเคลื่อนไหวในการบิน นกตัวนี้มีที่มาจากแรงบันดาลใจจากนกไม้ฮัสตรา นกพิเศษในตำนานพื้นถิ่นโรมาเนีย ซึ่งกล่าวกันว่า ไม้ฮัสตราเป็นนกสีทองงดงาม มีความสามารถทำนายอนาคตและรักษาคนตาบอดได้ (เขาทำงานชิ้นแรกของชุดนกในปี 1910 และทำประติมากรรมนกในห้วงอากาศ เมื่อปี 1923)

การต่อสู้ว่างานชิ้นนี้เป็นงานศิลปะหรือไม่ เป็นไปอย่างเผ็ดร้อน พยานของรัฐบาลให้การ

ว่าศาลควรปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดว่าศิลปะจะต้องเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมชาติในสัดส่วนที่แท้จริง ทว่าศิลปินคนอื่น ๆ ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และนักวิจารณ์ศิลปะให้การในนามบรรณาคูชี ต่างยืนยันว่านกในห้วงอากาศ สร้างโดยศิลปินมืออาชีพ มีการลดทอนรูปทรง และสร้างขึ้นใหม่ตามแบบศิลปะสมัยใหม่

หลังต่อสู้กันพักหนึ่ง ผู้พิพากษาก็ยอมรับว่า นกในห้วงอากาศเป็นสกุลศิลปะแบบใหม่ เน้นเรื่องนามธรรมซึ่งกำลังพัฒนาในเวลานั้น แม้วนกในห้วงอากาศไม่ได้มีลักษณะคล้ายกับนกในทันที หากแต่ในแง่จินตนาการ โครงร่างก็สวยงามและสมมาตรโดยเส้นรอบนอก และไม่ว่าอย่างไรก็ดูสวยงาม

คำตัดสินทำให้บรรณาคูชีไม่ต้องเสียภาษีให้งานของตนที่จะนำไปแสดง และยังเป็นมิติใหม่ของการด้วย ●

แสตมป์ไทยหลายรูปทรง

..... “ตราประทับไม้” เขียน

คนส่วนใหญ่มักคุ้นตากับแสตมป์รูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นอย่างดี ทั้งแบบแนวตั้งและแนวนอน แต่จริงๆ แล้ว ดวงแสตมป์ของประเทศไทยมีหลากหลายรูปทรงกว่านั้น ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของบรรดานักสะสมเป็นอย่างยิ่ง มาดูกันว่า มีอะไรบ้าง

แสตมป์วงกลม เรียกว่าเป็นรูปทรงใหม่ที่พาแสตมป์ไทยหลุดกรอบสี่เหลี่ยมออกมาได้เป็นครั้งแรก แน่นนอนว่านอกจากความแปลกใหม่ สะดุดตา และชวนซื้อหามาสะสมแล้ว ยังเป็นบันทึกสังคมชั้นดีที่แสตมป์ดวงเล็กๆ ได้ทำหน้าที่อีกครั้ง ได้แก่

แสตมป์ชุดที่ระลึก ๓๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาพหมีแพนด้าช่วงช่วง และหลินฮุ่ย พื้นหลังเป็น

ภาพป่าสักและดงไม้ หมีแพนด้า ช่วงช่วง เพศผู้ และหลินฮุ่ย เพศเมีย เดินทางจากเมืองจีนมาถึงเมืองไทยเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๖ อาศัยอยู่ที่สวนสัตว์เชียงใหม่ นับได้ว่าช่วงช่วงและหลินฮุ่ย มีส่วนสำคัญในการปลูกกระแสให้คนไทยสนใจการอนุรักษ์สัตว์ป่า ตลอดจนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

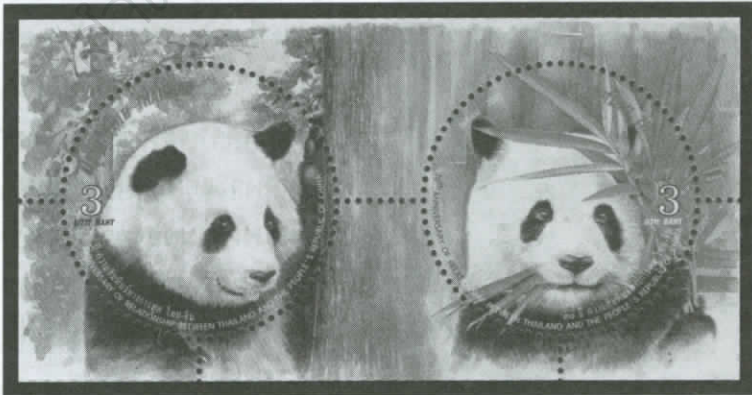
แสตมป์มี ๒ แบบ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๘ มิลลิเมตร (วงกลมอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) ชนิดราคา ๓ บาท วันแรกจำหน่าย ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ออกแบบ นายธนศพลไชยวงศ์ (บริษัท ไพรชนีย์ไทย จำกัด)

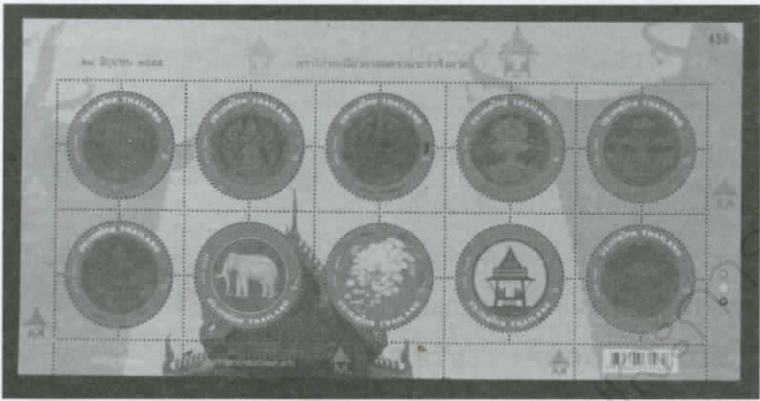
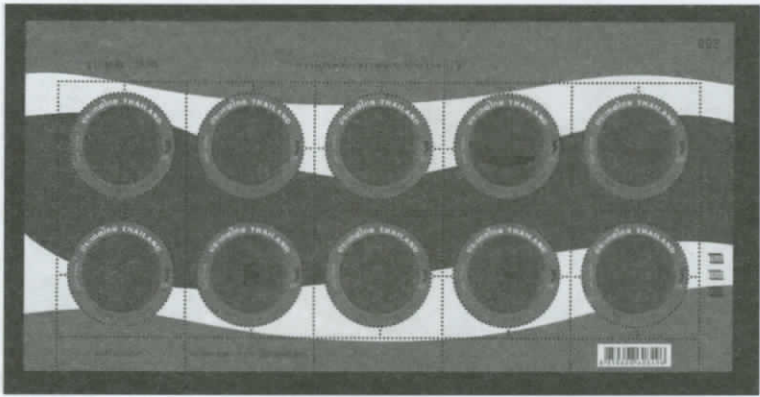
นอกจากนี้ ยังมีแสตมป์วงกลมชุดที่มีจำนวนดวงมากเป็นประวัติศาสตร์ คือ จำนวน ๘๐

ดวง ไล่เรียงออกมาตั้งแต่ชุดที่ ๑-๗ โดยใช้เวลาดึง ๖ ปีเลยทีเดียว นั่นคือ **แสตมป์ชุดตราประจำจังหวัด** เริ่มที่ชุด ๑ มี ๒๐ แบบ โดยมีตราประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ เป็นจังหวัดแรก จากนั้นเรียงตามลำดับอักษรชื่อจังหวัดไปเรื่อยๆ ชนิดราคา ๓ บาท วันแรกจำหน่าย ๑๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๐ มาครบซีรีส์ในชุด ๗ ซึ่งตราประจำจังหวัดสุดท้ายคือ จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเกิดใหม่ล่าสุดของประเทศไทย นับเป็นจังหวัดที่ ๗๗ นั้นเท่ากับเป็นแสตมป์ตราประจำจังหวัดดวงที่ ๗๗ ส่วนแสตมป์อีก ๓ ดวง เพื่อครบทั้งชุด ๘๐ ดวง ได้แก่ ตราสัญลักษณ์ประจำชาติไทย-ช้างไทย, ตราสัญลักษณ์ประจำชาติไทย-ดอกจันทน์ และดวงสุดท้าย ตราสัญลักษณ์ประจำชาติไทย-ศาลาไทย ชนิดราคา ๓ บาท วันแรกจำหน่าย ๒๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๕

แสตมป์ทั้ง ๗ ชุด จำนวน ๘๐ ดวง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๘ มิลลิเมตร (วงกลมอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัส) ผู้ออกแบบ นายอุดร นิยมธรรม (บริษัท ไพรชนีย์ไทย จำกัด)

แสตมป์สามเหลี่ยม มีการจัดสร้างขึ้นมาเพียงชุดเดียว แน่นนอนว่าเป็นที่สนใจอยากมี

แสตมป์ชุดตราประจำจังหวัด ชุดที่ ๑ และชุดที่ ๙

ไว้ในครอบครองของบรรดานักสะสมทั้งชาวไทยและต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มที่ชื่นชอบแนวประวัติศาสตร์ศิลป์ หรือแม้กระทั่งกลุ่มนักประกวดแสตมป์ในระดับนานาชาติ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและคะแนนให้กับหัวข้อที่ส่งประกวด หนึ่งเดียวชุดนั้นคือแสตมป์ชุดหน้าบ้าน ภาพหน้าบ้านมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม พร้อมลวดลายประดับปิดอยู่ด้านสกัด

ของหลังคาโบสถ์วิหาร ได้แก่ หน้าบันหอไตรวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จังหวัดเชียงใหม่, หน้าบันอุโบสถวัดเขานันไดอิฐ จังหวัดเพชรบุรี, หน้าบันพระปราสาทวัดพระพายหลวง จังหวัดสุโขทัย, และหน้าบันปราสาทหินพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ แสตมป์ทั้ง ๔ แบบนี้จัดทำด้วยระบบการพิมพ์ไฟโตกราฟัวร์ ภาพที่ปรากฏจึงมีความนุ่มนวลละมุนตา ขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐

มิลลิเมตร (สามเหลี่ยมด้านเท่า วัดจากรอยปรุถึงรอยปรุ) ชนิดราคา ๕ บาท วันแรกจำหน่าย ๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ออกแบบโดย นางวิณา จันทนทัศน์ (บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด)

แสตมป์รูปหัวใจ หัวใจนับเป็นรูปทรงสากลที่ทั่วโลกรับรู้ได้ว่าสื่อถึงความรัก เมื่อนำมาผลิตเป็นแสตมป์ไทย ก็สร้างปรากฏการณ์ได้อย่างชนิดว่า โลกแห่งแสตมป์ต้องบันทึกไว้ มาดูกันว่าแสตมป์ชุดนั้นๆโดดเด่นเพียงใด

แสตมป์ชุดที่ระลึก ๖๐ ปี ราชากิเชกสมรส ภาพพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มี ๒ แบบ คือ ภาพที่ทรงฉายไว้เมื่อครั้งพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส บนพื้นฉากหลังสีชมพู และภาพในพระชนมพรรษาปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๓) บนพื้นฉากหลังสีเหลือง ขนาด ๕๒.๕๖ x ๔๙.๘๐ มิลลิเมตร (รอยปรุรูปหัวใจอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยม ขนาด ๖๐ x ๖๐ มิลลิเมตร) ชนิดราคา ๑๕ บาท วันแรกจำหน่าย ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๓ ผู้ออกแบบ นางวิณา จันทนทัศน์ (บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด)

แสดมภ์ชุดนี้ จัดพิมพ์ด้วยเทคนิคพิเศษ และออกมาอย่างลงตัวสมค่าแสดมภ์รูปหัวใจดวงแรกของประเทศไทย ขณะเดียวกัน ยังเป็นแสดมภ์ชุดแรกที่มีรอยปรุรูปหัวใจในกรอบรอยปรุรูปสี่เหลี่ยม เวลาฉีกแผ่นก็กลบของจึงสามารถฉีกได้ทั้งรูปหัวใจหรือรูปสี่เหลี่ยม แต่เชื่อว่าผู้มีไว้ในครอบครองเลือกจะเก็บไว้ในสภาพเดิมมากกว่าที่จะนำไปใช้งาน เพราะสวยงามจนน่าเสียดายนั่นเอง

ต่อมาได้จัดสร้างแสดมภ์รูปหัวใจอีก ได้แก่ แสดมภ์ชุดสี่แห่งความรัก มี ๒ แบบ คือ ภาพลายเส้นสีทองชาติบนพื้นหลังสีชมพูอมส้ม และภาพดอกกุหลาบสีชมพู

อมส้ม รอยปรุรูปหัวใจภายในกรอบสี่เหลี่ยมขนาด ๓๘ x ๓๘ มิลลิเมตร ซึ่งรอยปรุรูปหัวใจนี้ มีกลิ่นหอมและไมโครเท็กซ์ ชนิดราคา ๕ บาท วันแรกจำหน่าย ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๖ ผู้ออกแบบ น.ส.มยุรี นาคนิศร (บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด)

แสดมภ์เจ็ดเหลี่ยม ภายใต้แนวคิด "สัตตมหามงคล ภูมิพลมหาราช" เนื่องในปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ได้นำตัวเลข ๗ ซึ่งตรงกับวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ มาเป็นจุดเด่นในการออกแบบแสดมภ์ซีรีส์นี้ ซึ่งมีด้วยกัน ๓ ชุด ดังนี้

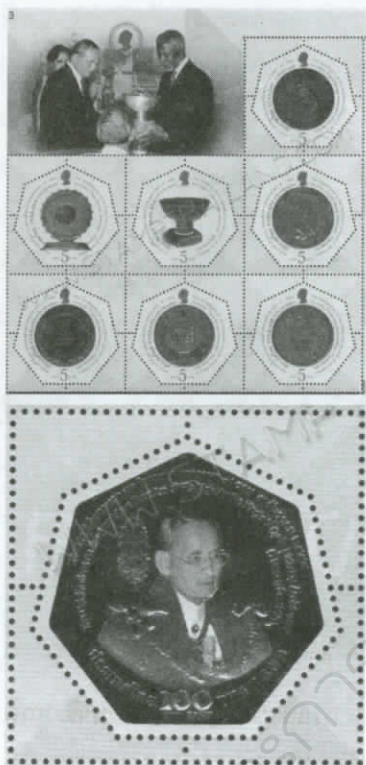
แสดมภ์ชุดที่ระลึกพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ (ชุด ๑) ภายใต้แนวคิด "พระชนมพรรษายิ่งยืนนาน" เป็นภาพเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกพระบรมรูปรัชกาลที่ ๙ มีทั้งสิ้น ๗ แบบ ได้แก่ เหรียญกษาปณ์หมุนเวียนเหรียญแรกใน

รัชกาลที่ ๙, เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบ, เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษา, เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ, เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ, เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๕ พรรษา และเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องใน

โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ทุกแบบพิมพ์บนแผ่นพอยล์และปั๊มคูนูน ชนิดราคา ๕ บาท

แสตมป์ชุดที่ระลึกพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ (ชุด ๒) ภายใต้แนวคิด "พระเกียรติคุณแม่ไพศาลทั่วสากล" เป็นภาพเหรียญและรางวัลที่รัชกาลที่ ๙ ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายจากองค์กรระหว่างประเทศในด้านต่างๆ มีทั้งสิ้น ๗ แบบ ได้แก่ เหรียญ Agricola Medal ทูลเกล้าฯ ถวายโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ กรุงโรม อิตาลี, รางวัล WHO Award โดยองค์การอนามัยโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส, รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ ทูลเกล้าฯ ถวายโดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา, เหรียญทองคำ The International Rice Award ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ เมืองลา구나 ฟิลิปปินส์, รางวัล Glory to the Greatest Inventor : His Majesty King Bhumibol Adulyadej in the Year of Creativity & Innovation 2009 ทูลเกล้าฯ ถวายโดยสหพันธ์สมาคมนักประดิษฐ์นานาชาติ กรุงบูดาเปสต์ ฮังการี, รางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ทูลเกล้าฯ ถวายโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก นครเจนีวา สหพันธรัฐสวิส, เหรียญ Gold medal with mention พร้อมประกาศนียบัตร ทูลเกล้าฯ ถวายโดยองค์กรบรัสเซลส์ ยูเรกา กรุงบรัสเซลส์ เบลเยียม ทุกแบบพิมพ์บนแผ่นพอยล์และปั๊มคูนูน ชนิดราคา ๕ บาท

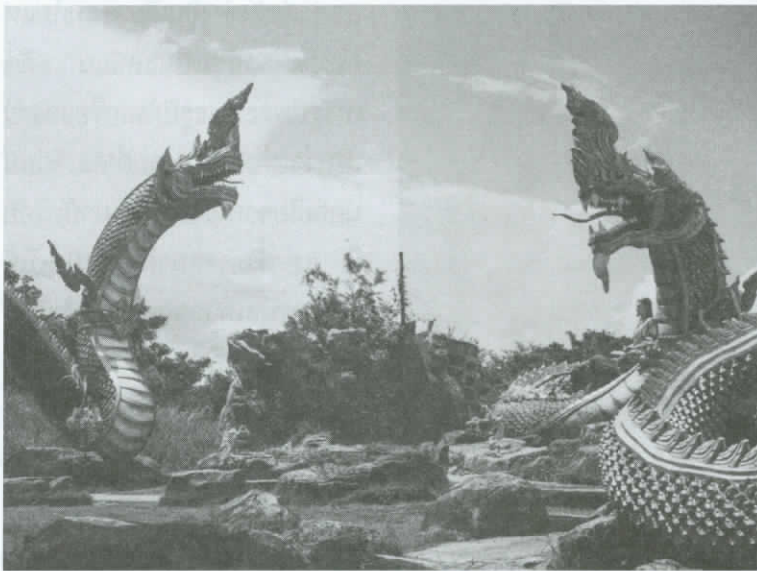
แสตมป์ชุดที่ระลึกพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ (ชุด ๓) ภายใต้แนวคิด "น้อมเกล้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ทรงพระเจริญ" เป็นภาพพระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ ๙ ในฉลองพระองค์บรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ โดยพระบรมฉายาลักษณ์

พิมพ์บนแผ่นทองคำ ๒๒ กะรัต และปั๊มพอยล์ทองเงาบริเวณพื้นภาพ พร้อมคูนูน ชนิดราคา ๑๐๐ บาท

สำหรับซีรีส์แสตมป์ทั้ง ๓ ชุดนี้ ทุกดวงมีขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๓ มิลลิเมตร (๘ เหลี่ยม) พิมพ์ที่ ไทยบริติช พรินต์ติ้ง จำกัด (มหาชน) ประเทศไทย วันแรกจำหน่าย ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๔ ผู้ออกแบบ นายอดุร นิยมธรรม (บริษัท ไพรชนีย์ไทย จำกัด)

นอกจากความหมายอันเป็นมงคลแล้ว แสตมป์ ๘ เหลี่ยมดังกล่าวยังรวบรวมเทคนิคพิเศษต่างๆ ใช้อย่างลงตัว ถึงปัจจุบันนับเป็นชุดที่บรรดานักสะสมต่างปรารถนา ที่สำคัญยังเป็นต้นทางความรู้ได้อย่างมากมายสำหรับผู้สนใจค้นคว้า หลังจากนั้นมีการจัดสร้างแสตมป์ ๘ เหลี่ยมในวาระอื่นๆ ตามมาอีก และได้รับความสนใจจากนักสะสมเป็นอย่างดี

แสตมป์ไม่ว่ารูปทรงใด ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ผ่านการฉีกบนจดหมายหรือพัสดุภัณฑ์ หรือเรียกกันว่าค่าฝากส่งนั่นเอง นั่นคือหน้าที่หลักของแสตมป์ทุกดวงทั่วโลก แต่มากกว่านั้นยังเป็นของสะสมทรงคุณค่า ที่มอบปัญญาให้ผู้สนใจอย่างไม่จำกัดด้วยเงื่อนไขวันเวลา ●

นาค

อมนุษย์ผู้ถูกเข้าใจผิด

“รักศรธา” เขียน

เล่าเรื่องเหล่าอมนุษย์กึ่งเทพ ในภพภูมิระดับเดียวกับมนุษย์ในระดับภพภูมิใกล้เคียงกับโลกมามากมายหลายเผ่าพันธุ์ ทั้ง *ครุฑ* *วิทยากร* *คนธรรพ์* *ยักษ์* วันนี้ก็มาเล่าเรื่องอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งซึ่งมีบทบาทมากในวรรณคดีที่สัมพันธ์กับศาสนาหลายเรื่อง นั่นคือเผ่าพันธุ์ “นาค” นั่นเอง

นาคในวรรณคดีหลายเรื่อง รวมถึงในหนังละครที่เราเห็นกัน มักเป็นงูใหญ่มีฤทธิ์มีอำนาจเหนือกว่ามนุษย์ทั่วไปในยุคนี้ จนหลายคนดูอยากจะเป็นบ้าง ทว่ามันจะดีแบบนั้นจริงหรือเปล่านะ...

ก่อนอื่นก็ต้องขออธิบายความหมายก่อนว่า “นาค” หรือ “นาคา” ในรากคำศัพท์เดิมจากภาษาบาลี-สันสกฤตนั้น อาจมีความหมายได้หลายความหมาย เช่น

- อมนุษย์กึ่งเทวดาซึ่งสามารถปรากฏร่างเป็นงูใหญ่มีหงอน

- ช้าง เช่นช้างปัจจัยนาเคนทร์ ของพระเวสสันดร

- ผู้ประเสริฐ ผู้ไม่ทำบาป ซึ่งคนไทยเอามาใช้เรียกผู้กำลังเตรียมตัวบวช

อย่างไรก็ตาม มีคำที่ใกล้เคียงกับ “นาคา” อีกหนึ่งคำในภาษาบาลี คือ “นัคคา” ซึ่งมีความหมายในเชิงผู้เปลือยกาย ผู้ไม่ละอาย ซึ่งด้วยความใกล้เคียงนี้เองอาจทำให้มีข้อสันนิษฐานไปได้ว่าแท้จริงพญานาคที่พระพุทธเจ้าห้ามบวช อาจเป็นชนเผ่าคนเปลือย ซึ่งในข้อสันนิษฐานของผมแล้ว ในพระไตรปิฎกมีคำเรียก “นาคา” คือ อมนุษย์กึ่งงู และ “นัคคา” คือคนเปลือย แยกกันอย่างชัดเจน

โดยในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๔ ภาษาบาลี อักษรไทย พระวินัยปิฎกเล่มที่ ๔ วินย. มหาวคฺโค (๑) ได้เล่าถึงนาคปลอมมาบวชว่า

“เตน ไช ปน สมเยน อญฺญตโร นาโค นาคโยนิยา อญฺญิตติ ทฺรยติ ชิกฺขุจฺจติ ฯ”

อดไช ตสฺส นาคสฺส เอตท ไทสิ เกน นุ ไช อหํ อูปาเยน นาคโยนิยา จ ปริมุจฺเจยฺยํ ชิบฺปญฺจมนุสฺสตฺตํ ปฏฺิลเกยฺยนฺติ ฯ”

ซึ่งแปลไทยว่า

“ก็โดยสมัยนั้นแล นาคตัวหนึ่งอึดอึด ระอา เกลียดกำเนิด นาค จึงนาคนั้นได้มีความดำริว่า ด้วยวิธีอะไรหนอ เราจึงจะพ้นจากกำเนิดนาค และกลับได้อัตภาพเป็นมนุษย์เร็วพลัน”

ส่วนบริบทเรียกคนแก้ผ้าว่า “นัคคา” ปรากฏใน พระไตรปิฎกเล่มที่ ๗ ภาษาบาลี อักษรไทย พระวินัยปิฎกเล่มที่ ๗ วินย. จุลลวคฺโค (๒) ความว่า

“เตน ไช ปน สมเยน ภิกขุ
นคฺคา นคฺคํ อภิวาเทนฺติ ฯ

นคฺคา อนคฺคํ อภิวาเทน
ติ ฯ นคฺคา นคฺคํ อภิวาทาเปเนฺติ ฯ

นคฺคา อนคฺคํ อภิวาทาเปเน
ติ ๒- ฯ นคฺคา นคฺคสฺส ปริกฺกมฺมํ
กโรนฺติ ฯ

นคฺคา นคฺคสฺส ปริกฺกมฺมํ
การาเปเนฺติ ฯ นคฺคา นคฺคสฺส
เทเนฺติ ฯ

นคฺคา ปฏิกฺกณฺหนฺติ ฯ
นคฺคา ขาหฺนฺติ ฯ นคฺคา ญญ
หฺนฺติ ฯ

นคฺคา สายนฺติ ฯ นคฺคา
ปิวนฺติ ฯ”

แปลเป็นไทยได้ว่า

“สมัยนั้น ภิกษุเปลือยกาย
ไหว้ภิกษุเปลือยกาย ภิกษุเปลือย
กาย ไหว้ภิกษุไม่เปลือยกาย ภิกษุ
เปลือยกายให้ภิกษุเปลือยกายไหว้
ตน ภิกษุเปลือยกายให้ภิกษุไม่
เปลือยกายไหว้ตน ภิกษุเปลือย
กายทำบริกรรมให้แก่ภิกษุเปลือย
กาย ภิกษุเปลือยกายใช้ให้ทำ
บริกรรมแก่ภิกษุเปลือยกาย ภิกษุ
เปลือยกายให้ของแก่ภิกษุเปลือย
กาย ภิกษุเปลือยกายรับประเคน
เปลือยกายเคี้ยว เปลือยกายฉัน
เปลือยกายลิ้มรส เปลือยกาย
ดื่ม...”

ดังนั้นนาคในบริบทของ
ศาสนาพุทธจึงไม่ได้หมายถึงคน
เปลือยแต่อย่างใด แต่หมายถึง
อมนุษย์ที่งูเงี้ยวเทวดา ซึ่งมีความ

เป็นอยู่ที่ตีไม่น้อยหน้าเหล่าเทวดา
หาใช่พวกเปลือยกาย แต่เหตุที่
พระพุทธเจ้าไม่ให้บวช เนื่องจาก
มีความเป็นสัตว์เดรัจฉาน แต่นาค
จะมีจริงหรือไม่ อันนี้ก็อยู่ที่แต่ละ
คนจะเชื่อหรือไม่เชื่อกันไป

อย่างไรก็ตาม ก็มีหลายคน
ที่เชื่อว่ามิพญานาคอยู่จริง และ
อยู่ในสถานะเทวดา ให้คุณให้โทษ
ได้ บรรลุฉานวิเศษหรือมรรคผล
ได้ ซึ่งบริบทนี้อาจจริงและไม่จริง
เพราะในคติพุทธแล้ว นาคไม่ใช่
เทวดาโดยสมบูรณ์ แต่เป็นสัตว์ที่
มีฤทธิ์ใกล้เคียงเทวดา

ความเป็นสัตว์เดรัจฉาน
นั้นคือร่างแท้จริงของนาค ซึ่งหาก
เมื่อวางใจนอนหลับ หรือยามเสพ
เมถุนธรรมกับนาคด้วยกัน ก็จะมี
กลับสภาพเป็นงูใหญ่ หรือมีระบุ
เพิ่มเติมตอนกลับร่าง ว่ามียามเกิด
ลือกคราบ และตาย เพิ่มมา อัน
นี้แตกต่างจากพวกเทวดาที่แปลง

กายเป็นสัตว์ อย่างเอรಾವันเทพ
บุตร ที่ร่างแท้จริงนั้นเป็นเทวดา
แต่แปลงเป็นช้าง และด้วยความ
ที่ไม่มีสัตว์เดรัจฉานถือกำเนิดบน
สวรรค์ พวกนาคจึงถือกำเนิดขึ้น
ในภพของตนเอง คือ นาคพิภพ
อันอยู่ที่บาดาลโลก หรือโลกที่อยู่
ต่ำกว่าผืนพิภพลงไป ซึ่งเป็นที่อยู่
ของเหล่า นาค และอสูรบางจำพวก
แบบ **โมยราพ** ที่ได้เล่าไปในตอนของ
ทพฺพทาน แล้ว

อย่างไรก็ตาม เหล่านาค
แม้จะมีส่วนของความเป็นสัตว์
เดรัจฉาน และไม่ได้เกิดบนสวรรค์
แต่นาคระดับสูงเองก็มีชีวิตที่สุข
สบายใกล้เคียงกับเทวดา มีพวกที่
มีอาหารการกินบริบูรณ์ มีวิมานมี
ปราสาทของตัวเองอยู่นะเออ อย่าง
เช่น **สังคपालนาค** ใน **สังคपाल
ชาดก** ซึ่งได้บรรยายเกี่ยวกับนาค
พิภพของตนเองว่า

“...นาคพิภพของข้าพเจ้า

ซึ่งมีภักษาหารมาก มีข้าวและน้ำ
มากมาย ดังเทพนครของท้าวว
สวะ”

“...ในท่ามกลางสวนเหล่า
นั้น มีนิเวศน์ เลื่อมภัสสรล้วน
แล้วไปด้วยทองคำ มีบานประตู
แล้วไปด้วยเงิน งามรุ่งเรืองยิ่ง ดุจ
สายฟ้าในอากาศฉะนั้น”

“...ในท่ามกลางสวนเหล่า
นั้น เรือนยอดและห้องแล้วไปด้วย
แก้วมณี แล้วไปด้วยทองคำโอฬาร
วิจิตร...”

สรุปคือพวกนาคที่มีความ
เป็นอยู่เหมือนเทวดา มีบ้านเมือง
หรรษา มีอาหารการกินแบบคน
และนอกจากนี้พวกนาคก็ไม่ได้
แปลงเป็นคนได้แค่ชั่วคราว และใช้
เวลาส่วนใหญ่แบบงูในดินแดนของ
ตน เนื่องจากพระฤๅษีที่ไปอยู่เมือง
นาคในสังคปาลชาดก ก็เล่าว่า

“..นางนาคกัญญาทั้ง
หลายผู้ประดับแล้ว ล้วนทรงสาย
สร้อยทองคำ..”

“...นารีนางหนึ่งว่องไว ไม่
ต้องเตือน ยกอาสนะล้วนแล้ว
ด้วยแก้วไพฑูรย์ มีค่ามากงดงาม
สมบุรณ์ด้วยแก้วมีชาติดังแก้วมณี
มาปูลาด ลำดับนั้น นาคราชจึงมือ
อาตมภาพให้นั่งบนอาสนะอันเป็น
ประธาน กล่าวว่ นี้อาสนะ เชิญ
ท่านนั่งบนอาสนะนี้ เพราะท่าน
เป็นที่เคารพคนหนึ่งของข้าพเจ้า
ในจำนวนท่านที่เคารพทั้งหลาย...”

“...อาตมภาพได้เสวยรสอัน

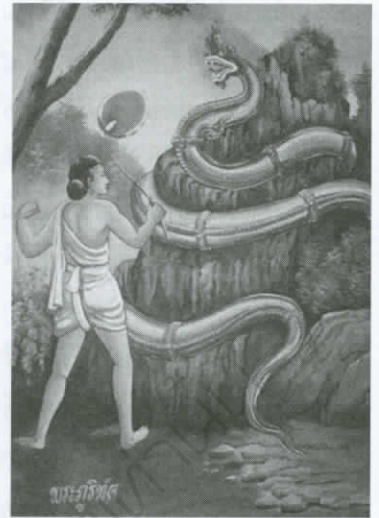
เป็นทิพย์อยู่ปีหนึ่ง...”

นั่นแปลว่า พวกนาคชั้นสูง
เมื่ออยู่ในวิมานและไม่ได้กลับร่าง
เพราะอาการทำอย่าง คือเกิด ตาย
ลอกคราบ นอนหลับสนิท และเสพ
กามกับนาค ก็สามารถอยู่ในสภาพ
เหมือนคนได้เป็นปี

อย่างไรก็ตาม นาคเองก็
มีหลายประเภท แตกแขนงไปอีก
มาก ถึง ๑,๐๒๔ ประเภท ดังเคย
เล่าไปในตอนของ**พระวิรูปกษัตริ์** ซึ่ง
ในระดับที่ไม่ใช่ชนชั้นสูง หรือนาค
ที่ถูกขับออกจากนาคพิภพ ก็อาจ
มีชีวิตที่ใกล้เคียงกับงูทั่วไป เช่น
ใน**ทัตทรชาดก** สองพี่น้องนาค คือ
มหาทัตทรนาค และ**จุลทัตทรนาค**
ถูกขับออกจากนาคพิภพ ก็มิ
การใช้ร่างงู ออกหากินโดยการจับ
กบเขียดกินเป็นนึ่งอื่นๆ

และเนื่องจากนาคมีหลาย
กลุ่ม บางพวกก็มีบิรารมากแบบ
สังคปาลนาค หรือนาคชั้นสูงอื่นๆ
ทำให้มีระบบการเมืองการปกครอง
ดังที่ปรากฏใน**ภุริทัตชาดก** ว่าพญา
นาค**อตรัฐ** เมื่อตกหลุมรักเจ้าหญิง
สมุททษา และใช้กำลังบังคับให้พระ
ราชาภยนางมาให้ ก็สร้างเมืองให้
เจ้าหญิงอยู่ และให้ทุกคนไม่กลับ
ร่างนาคให้เจ้าหญิงเห็น เจ้าหญิงก็
เข้าใจว่าอยู่เมืองมนุษย์

แต่ถึงจะมีอะไรที่สุขสบาย
เช่นนั้น พวกนาคเองก็ยังเป็น
เดรัจฉาน ซึ่งจิตอันเป็นเหตุในการ
ปฏิสนธิ ปราศจากซึ่งวิบากญาณ

สัมปยุตจิต ๔ ดวง และมหัคคต
วิบาก ๙ ดวง จึงไม่สามารถ
เจริญญาณ หรือบรรลุมรรคภพได้
ในอัตภาพนาค จำเป็นจะต้องจุติ
จากภพนาคเสียก่อนจึงจะบรรลु
ธรรมได้ ต่างจากมนุษย์มากพวก
ที่มีจุดนี้

ดังนั้น เหล่านาคจึงไม่ได้
มีศักยภาพมากพอจะบรรลุธรรม
หรือเจริญญาณ แม้จะมีอิทธิฤทธิ์
เริ่มต้นจากชาติกำเนิด ที่เรียกว่า
กัมมวิปากชาฤทธิ์ เพียงใดก็ตาม
ทำให้ขนาดจำนวนไม่น้อยต้องการ
จุติไปอยู่ในสถานภาพใหม่

เรียกว่าอะไรมีข้อดี ก็มี
ข้อเสียไปด้วย อะไรที่เราคิดว่า
มันดีในสายตาเรา อาจจะไม่ดีใน
สายตาอีกคนก็ได้ ดังนั้นอย่าเอา
สิ่งที่ตนเองคิดว่าดี ไปคิดว่าทุก
อย่างที่คนอื่นทำต่างจากตนคือสิ่ง
ไม่ดี เพราะสิ่งที่เหมาะสมกับคน
แต่ละคนในแต่ละช่วงเวลา อาจ
จะไม่เหมือนกันก็ได้

สามารถติดตามอ่านวารสารใหม่ได้ที่

<http://libapp.rmutp.ac.th/newBook/?cat=10>

- ห้องสมุดเทเวศร์
- ห้องสมุดโชติเวช
- ห้องสมุดพณิชยการพระนคร
- ห้องสมุดพระนครเหนือ

